

Sygn. akt I UK 580/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania A.P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 sierpnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A.P. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 sierpnia 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię tych przepisów oraz ich niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie art. 49 pkt 3 w związku z art. 3 ust. 7 oraz art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.) oraz w związku z art. 32 ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) i w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) polegające na: 1) błędnym i niezgodnym z prawem przyjęciu,

że art. 32 ust. 2 i ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie mają żadnego powiązania z treścią art. 49 pkt 3 w związku z art. 3 ust. 7 oraz art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, a w konsekwencji także z przepisami wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, 2) niewzięciu w ogóle pod uwagę możliwej do przyjęcia wykładni celowościowej art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, polegającej na przyjęciu możliwości przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, pod warunkiem rozwiązania przez niego stosunku pracy w terminie ściśle określonym w decyzji przyznającej emeryturę pomostową, pod rygorem wygaśnięcia prawa do emerytury pomostowej, tym bardziej, że art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych posługuje się niekonsekwentnym i niejasnym sformułowaniem, a mianowicie że prawo do emerytury pomostowej „przysługuje pracownikowi” (...), z którym nastąpiło „rozwiązanie stosunku pracy”.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „z uwagi na: 1) Istnienie potrzeby dokonania przez Sąd Najwyższy jednoznacznej wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a mianowicie art. 49 pkt 3 w związku z art. 3 ust. 7 oraz art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz w związku z przepisami art. 32 ust. 2 i ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. i w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. 2) Istnienie potrzeby dokonania przez Sąd Najwyższy nie budzącej wątpliwości wykładni celowościowej przepisu art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, a mianowicie udzielenie jednoznacznej odpowiedzi na nader istotne pytanie: Czy przewidziany w tym przepisie wymóg rozwiązania stosunku pracy z osobą ubiegającą się o emeryturę pomostową nie należy rozumieć również warunkowo, to znaczy, czy decyzja przyznająca emeryturę pomostową może zawierać warunek rozwiązania stosunku pracy przez adresata tej decyzji w terminie w tej decyzji ściśle określonym, pod rygorem wygaśnięcia prawa do emerytury pomostowej,

tym bardziej, że przepis art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych posługuje się niekonsekwentnym i niejasnym sformułowaniem, a mianowicie że prawo do emerytury pomostowej <<przysługuje pracownikowi>> (...) z którym nastąpiło <<rozwiązanie stosunku pracy>>„.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien

wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Co się tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, rzeczą skarżącego jest wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosnie do wątpliwości skarżącego co do wykładni art. 49 pkt 3 w związku z art. 3 ust. 7 oraz art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, wskazać należy, że zgodnie z jednolitym orzecznictwem Sądu Najwyższego, osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62; z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, LEX nr 1555688; z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231 oraz z dnia 25 października 2016 r., II UK 373/15, LEX nr 2177086).

Gdy idzie o drugą z podnoszonych okoliczności, tj. „istnienie potrzeby dokonania przez Sąd Najwyższy nie budzącej wątpliwości wykładni celowościowej przepisu art. 4 pkt 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych”

należy wskazać, że ewentualna wykładnia celowościowa (która zresztą niekoniecznie prowadziłaby do wskazywanego przez skarżącego rezultatu) mogłaby wchodzić w grę dopiero wówczas, gdyby wykładnia językowa ocenianego przepisu prowadziła do niejednoznacznych rezultatów. Tymczasem sformułowanie „nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy” - z użyciem czasu przeszłego dokonanego - jest jednoznaczne i nie budzi wątpliwości, że rozwiązanie stosunku pracy powinno nastąpić przed nabyciem prawa, stanowi bowiem jego warunek. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, OSNP 2006 nr 13-14, poz. 218; 23 października 2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007 nr 23-24, poz. 359; 29 stycznia 2008 r., I UK 239/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 103; 4 marca 2008 r., II UK 129/07, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 155; 19 maja 2009 r., III UK 6/09, LEX nr 509028). Dodatkowo wskazać należy na wyrok Sądu Najwyższego wyroku z dnia 13 września 2011 r., I UK 124/11 (LEX nr 1026625), negujący warunkowe ustalenie prawa do świadczenia.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mogą stanowić wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 grudnia 2004 r., I UK 187/04, niepubl.; z 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909; z 25 stycznia 2012 r., II UK 232/11, LEX nr 1215437; z 14 marca 2012 r., I PK 185/11, LEX nr 1214540).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

as

